

دولت برنده قطعی معاملات بورس در آذر

صفحه ۸ را بخوانید

روزنامه خبری، تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
تهران ۴۰۰۰ تومان
شهرستانها و واحدهای
دانشگاهی ۵۰۰۰ تومان

شماره مسلسل ۳۹۵۸
مشمبه ۹ دی ۱۳۹۹
۱۴ جمادی الاول ۱۴۴۲
۲۹ دسامبر ۲۰۲۰
شماره ۳۲۲۰

www.farhikhtegan.com | Dec 2020 | vol.12 | No. 3220 | 16 Pages

پادکست‌ها روز به روز مخاطبان بیشتری پیدا می‌کنند

صدای پای یک قدرت جدید رسانه‌های



۱۳، ۱۲ <<



موسوی و کروبی چگونه به اوباما برای تحریم ایران پاس گل دادند؟

خدمت مهندسی تغلب به مهندسی تحریم

۷، ۶ <<

درباره مطالبه خدمات اجتماعی از بزهکاران به جای حبس‌های سنگین

عبور از نظام تنبیهی ورود به نظام اصلاحی در دستگاه قضا

۱۶ <<

جلسه هم‌اندیشی مدیران دانشگاه و فراکسیون دانشگاه آزاد مجلس برگزار شد

مجلس و دانشگاه آزاد در مسیر هم‌افزایی

۱۳ <<

«فرهیختگان» گزارش می‌دهد

اصولگرایان وارد ساز و کار انتخاباتی شدند؛ مرحله یارگیری

۱۲ <<

<< یادداشت

باز هم قصه حرمت امامزاده و متولی

است. از این جهت، چنین مصوباتی عمری طولانی نخواهند داشت و از سوی دیگر این امر سبب می‌شود تا هر مجلس برای روی کار آمدن دولتی مطابق انتظار خود هر بار دست به قانونگذاری جدید بزند. این امر نیز به نوبه خود منجر می‌شود که قانونگذاری مجلس شورای اسلامی به یک دستکاری عیان و ناشیانه در فرآیند انتخابات پیش‌روی آن تقلیل یابد. مسأله‌ای که عملاً قدرت قانونگذاری و توان مجلس برای الزام دیگر نهادها در اجرای قوانین مصوب خود را تضعیف کرده و نه تنها مجلس یازدهم که قوه مقننه را در سال‌های بعد و در مسائل مختلف خلع سلاح خواهد کرد.

وهن قوه مقننه

تلاش برای هموارسازی راه ورود هیات‌رئیس و نمایندگان مجلس به عرصه انتخابات ریاست جمهوری عملاً متضمن این مهم است که مجلس در اسامی امور نیست. این امر از قدرت کاسته شده مجلس در ادوار اخیر، بار دیگر کاسته و همین‌تاهمانه رانیز از میان خواهد برد. نمایندگان مجلس شورای اسلامی، هفته‌پیش پایبند نهاد استعفا اعضای هیات‌رئیس مجلس ۶ ماه قبل از انتخابات ریاست جمهوری مخالفت کردند. همچنین در بخش دیگری از این طرح، نمایندگان مجلس خود را به فرض داشتن هشت سال سابقه نمایندگی، مصداقاً رجل سیاسی بر شمرده‌اند. اگر سلفی یا موگرینی نماد خودباختگی نمایندگان مجلس دهم در برابر بیگانه بود، چنین مصوبه‌ای نشانگر خضوع مجلس یازدهم در برابر دولت و بی‌اثری آن در مناسبات بین قواست، چه اینکه اگر مجلس در اسامی امور باشد، اهالی بهارستان را چه طمع به ساختمان یا ستور؟ تصور کنید یکی از نمایندگان که سطح مجلس را چنین فرو کاسته است، تابستان آینده در همین مجلس تحلیف ریاست جمهوری به جا آورد، پیش‌بینی مشی او در برخورد با مجلسی که خود آن را ناتوان ساخته، چندان دشوار نیست.

فتح باب رسمی مذاخه در وظایف قانونی شورای نگهبان

از جمله تلاش‌های مهم برخی گروه‌های سیاسی از جمله اصلاح‌طلبان در سه‌دهه اخیر، تحدید و تضعیف قدرت نظارتی شورای نگهبان بر انتخابات و به ویژه نظارت استصوابی بوده است. تلاش‌های مختلف این گروه‌ها در تضعیف جایگاه شورای نگهبان در تمامی این سال‌ها با مقاومت‌های جدی حاکمیت مواجه شده است. استدلال مهم در برابر این تلاش‌ها، استقلال شورای نگهبان و عدم جواز مداخله نهاد از جمله مجلس در تکالیف شورایی بوده است. نمونه متاخر چنین تلاشی، اردیبهشت امسال، در روزهای پایانی

محمدامین باقری

پژوهشگر هسته بازار پای سیاسی مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع)

بحث‌ها پیرامون طرح اصلاحیه قانون انتخابات ریاست جمهوری که چند ماهی است در دستور کار مجلس قرار دارد، زمینه‌ساز انتقادهای و پیشنهادهای متعددی از سوی جناح‌های مختلف شده است. روشن است که اساس این لایحه و تلاش برای ترمیم نقایص و تامین نیازهای فرآیند انتخابات ریاست جمهوری، پس‌نموده و البته ضروری است. با این حال، بخش‌هایی از این طرح، متضمن مداخله در تکالیف شورای نگهبان است، از جمله تفسیر اصول قانون اساسی که در حیطه اختیارات مجلس نبوده و بر اساس نص قانون^۱، از تکالیف سه‌گانه شورای نگهبان است. در کنار این اشکالات حقوقی، اشکالی مهم‌تر متوجه شیوه برخورد مجلس یازدهم با قانونگذاری است. به نظر می‌رسد بی‌تجربگی بخش مهمی از نمایندگان کنونی مجلس در کسوت نمایندگی و امر قانونگذاری، آنها را از تشخیص میزان و شدت پیامدهای چنین شیوه‌ای ناتوان ساخته است. پیامدهایی که برخی از آنها ممکن است آسیب‌هایی بلندمدت و حتی جبران‌ناپذیر را بر حال و آینده جمهوری اسلامی وارد سازند. در این وجیزه به اختصار به برخی از این پیامدها و میزان و شدت آسیب آن بر پیکره سیاست و حکومت در جمهوری اسلامی اشاره می‌شود.

تضعیف قدرت قانونگذاری با کوتاه‌بینی

شش‌هفته کنونی مجلس در تعیین مصادیق رجل سیاسی و توسعه و تنبیه آن در جلسات اخیر، قطع نظر از مصوبه نهایی، قانونگذاری در مجلس را به شدت تضعیف می‌کند، چه اینکه قوه مقننه به عنوان رکن قانونگذاری نظام، بدون توجه به آثار بلندمدت قوانین در حال تصویب، مواردی را در این طرح مورد بررسی و تصویب احتمالی قرار داده است که در فرض درستی، صرفاً نیاز مقطعی انتخابات پیش‌رو را تامین خواهد کرد. توضیح آنکه تشخیص ملاکی چون رجل سیاسی امری کیفی است و هرگز با سنجه کمی نمی‌توان مراد قانونگذار از این شاخص را محقق کرد. تعیین محدودیت سنی برای نامزدها، تعیین حداقل سنوات مسئولیت و تخصیص امتیازات ویژه به برخی پست‌ها، نظیر عدم نیاز به استعفا هیات‌رئیس مجلس برای ثبت نام در انتخابات، نمونه‌هایی از شیوه قانونگذاری مجلس در این مسأله‌اند. این شیوه، حتی به فرض صحت مندرجات این مصوبات، صرفاً در کوتاه‌مدت یعنی همین انتخابات پیش‌رو ممکن است به کار آید، چه اینکه اقتضای نگاه بلندمدت در قانونگذاری، در نظر گرفتن اقتضات و ضرورت‌های آتی علاوه بر نیازهای کنونی

تقلیل مفاهیم منزه انقلابیگری به مصادیق مشوب و مغشوش

نگاهی به متن طرح کنونی و بحث‌ها، توسعه‌ها و تضییق‌های پیرامون آن در روزهای اخیر نشان می‌دهد، حتی در فرض نادیده گرفتن آسیب‌های مذکور، در بهترین حالت، مفاهیم ارزشمند انقلابیگری را به مصادیق دم‌دستی و در چشم تقلیل داده است؛ امری که علاوه بر تقلیل فرکانس سیاست‌ورزی در مجلس، جامعه را به جای مفاهیم منزه و زلال انقلابی، با مصادیق مشوب و مغشوش بیرونی طرف می‌سازد. تلاش برای تعریف و تحدید رجل سیاسی به مصادیقی چون مناصب سیاسی مختلف در قوای سه‌گانه، فرماندهان نظامی، منصوبان رهبر انقلاب و حتی اساتید حوزه و دانشگاه، نه تنها کمکی به شورای نگهبان در احراز صلاحیت‌ها نخواهد کرد، بلکه عیار سیاست‌ورزی را به شدت تقلیل می‌دهد و بر منازعات با شورای نگهبان نیز خواهد افزود. چه اینکه سیاست‌ورزی به عنوان شاخصی کیفی که در ضمن حیات سیاسی یک فرد ارزیابی می‌شود، تبدیل به شاخصی متظاهرانانه می‌شود که رقابت سفله‌گرانه و ذلیلانه در رسیدن به دیگر مناصب را بیشتر و بیشتر می‌سازد. حاشیه‌های پیرامون انتخاب رئیس کنونی دیوان محاسبات و نقدها به رزومه فرد منتخب همین مجلس، خطر بزرگ‌تر این به ظاهر عینی‌سازی و کمی‌گرایی را در تعیین شاخص‌های رئیس جمهور گوشزد می‌کند. عمده آنکه تصدی یک مقام و سمت حتی طی سالیان متمادی، نفیاً و اثباتاً نمی‌تواند بیانگر تحقق عنصر سیاست در یک کارگزار باشد.

تا امید ساختن مردم از صندوق رای

مجموع پیامدهای مذکور در کنار هم، هم‌زمان آسیب دیگری را نیز از این شش‌هفته قانونگذاری در مجلس برجای می‌گذارد و آن تا امید ساختن مردم از صندوق رای است. جایی که مردم با تصویری ناصواب اما واقعی از نمایندگانی مواجه‌اند که عطش خدمت در آنها جای خود را به شهوت قدرت داده و به جای تلاش برای اصلاح مشکلات کنونی و توجه به نیازهای مُلک و ملت، مشغول دمیدن در تور قدرت خویش‌اند.

را حهل

همان‌گونه که گذشت، اصلاح فرآیند انتخابات ضرورتی انکارناپذیر است، اما اصلاحیه موجود، نه تنها کمکی به حل بسیاری از این مشکلات نخواهد کرد، باری به این مشکلات خواهد افزود. با این حال، به نظر می‌رسد اصلاحیه قانون انتخابات بیش از هر چیز مبتنی بر سیاست‌های کلی ابلاغی رهبر انقلاب صورت گیرد. به عنوان نمونه،

بی‌توجهی به بند ۱۴ سیاست‌های ابلاغی مبنی بر ثبات نسبی قوانین انتخابات در چارچوب سیاست‌های کلی و تغییر ندادن آن برای مدت معینانه، مگر به ضرورت در این اصلاحیه کاملاً به چشم می‌خورد. همچنین جای خالی توجه جدی به مواردی از جمله تعیین حدود و نوع هزینه‌ها و منابع مجاز و غیرمجاز انتخاباتی، شفاف‌سازی منابع و هزینه‌های انتخاباتی داوطلبان و تشکل‌های سیاسی، پیشگیری از جرائم و تخلفات انتخاباتی و هرگونه اقدام مغایر قانون، منافع ملی، وحدت ملی و امنیت ملی و رسیدگی سریع و خارج از نوبت حسب مورد به آنها، ارتقای سطح شناخت و آگاهی و آموزش‌های عمومی و ترویج هنجارهای انتخاباتی و نهادینه کردن آن در فرهنگ عمومی، تعیین چارچوب‌ها و قواعد لازم برای فعالیت قانونمندی و مسئولانه احزاب و تشکل‌های سیاسی و اشخاص حقیقی در عرصه انتخابات مبتنی بر اصول و مبانی نظام جمهوری اسلامی ایران، تعیین ساز و کار لازم برای حسن اجرای وظایف نمایندگی، رعایت قسم‌نامه، جلوگیری از سوءاستفاده مالی، اقتصادی و اخلاقی و انجام اقدامات لازم در صورت زوال یا کشف فقدان شرایط، ممنوعیت ورود نیروهای مسلح، قوای سه‌گانه اعم از وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های تابعه آنها، دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی، سازمان‌ها، نهادها و شرکت‌های دولتی و نهاد‌های عمومی در دست‌نهادی‌های سیاسی و جناحی انتخاباتی و جانبداری از داوطلبان و موارد دیگری از این دست، اصلاحیه قانون انتخابات را جانبدارانه و غیرکاشناسانه تصویر کرده است.

از سوی دیگر به نظر می‌رسد مجلس باید مراقب و مواظب وصف انقلابی‌ش باشد. خوب است رئیس و نمایندگان مجلس به این مهم توجه داشته باشند که اوصافی که رهبر فرزانه انقلاب در توصیف این مجلس بیان فرموده‌اند، بیشتر از آنکه مبین فعلیت مجلس باشند، بیانگر ظرفیت این مجلس و انتظار رهبری از آنهاست. لذا وصف انقلابی کافی نیست، عمل انقلابی نیز لازم است. مجلسی که می‌خواهد با فساد و ویژه‌خواری مبارزه کرده و دولت نظارت کند و داد ملت را از بیداد مسئولان بی‌کفایت و ابر دارستاند، بی‌شک باید درون خود، قوی‌تر و جدی‌تر با فساد، ناکارآمدی و ویژه‌خواری مبارزه کند. در این میان، انتظار از رئیس و نمایندگان شناخته‌شده و با سابقه مجلس به مراتب بیشتر است. هر چند در صورت تعلل مجلس شورای نگهبان نباید در این گناه، با آنها شریک شود.

پی‌نوشت‌ها

۱. اصل نود و هشتم: تفسیر قانون اساسی به عهده شورای نگهبان است که با تصویب سه چهارم آنان انجام می‌شود.
۲. قَالَ مَا مَنَّكَ اللَّهُ شَجَدْنَا إِذَا مُرَّتْ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ (اعراف/۸)

